

Kommunikationsstöd i skolan:

Att arbeta för delaktighet, relationer och utveckling

Torsdag den 4 oktober, Göteborg

Anna-Karin Mattiasson-Ewelind och Katarina Zandén

Syfte och frågeställningar

- Vilka stödbehov har huvudmän och skolor i arbetet med att möta barn/elever med språkstörning, sett till hur de väljer att organisera arbetet?
- Vilka skillnader finns mellan huvudmän och skolor- inom och mellan regioner- som påverkar stödbehoven, och hur tar dessa skillnader sig i uttryck?
- Vilka skillnader finns i beskrivningar av behov mellan huvudmän och skolor?

Utbildningsalternativ - grundskola

- I de allra flesta fall erbjuds eleverna skolgång inom den **ordinarie grundskoleverksamheten**.
- Det enskilt största alternativet är **särskild undervisningsgrupp**.
- Därefter : kommunikationsspår, kommunikationsklass, annat utbildningsalternativ

Utbildningsalternativ - gymnasiet

- Bilden över gymnasiet lite svårare att greppa – men kan sannolikt förklaras med att gymnasiet organiseras olika från kommun till kommun (t.ex. ligger på annan förvaltning än grundskolan).
- Oavsett: rimligt att anta att det är **ordinarie skolgång** som gäller.

Rutiner för att följa upp kunskapsresultat

- Det finns i relativt hög utsträckning rutiner för att följa upp resultat på enhetsnivå
 - men det **betyder inte** att det finns rutiner för uppföljning på förvaltningsnivå.

Skolor: ca 72 % har rutiner (ej 28 %)

Huvudmän: ca 46 % har rutiner (ej 54 %)

Rutiner för att följa upp kunskapsresultat

Rutinerna skiljer sig åt beroende på åldersindelningen på skolan:

- År F-6 närmare **80 %** av grundskolorna
- År 7-9 drygt **65 %** av grundskolorna
- Gy drygt **50 %** av gymnasieskolorna

Kunskapsresultat

Eleverna med språkstörning når målen:

- i mycket hög uträkning: ca 3,8 %
- i hög utsträckning: 26 %
- **i viss utsträckning: 54 %**
- inte alls: 0,5 %
- Vet ej: 13,7 %

Tillgång till stöd och kompetens av yrkesgrupper

- Drygt **91 %** av skolorna anger att de har tillgång till en **specialpedagog** på skolan.
- Drygt **10 %** har tillgång till **talpedagog och/eller logoped**.
- **6 %** har **ingen tillgång** till någon yrkesgrupp med fördjupad kompetens på skolan.

Tillgång till stöd och kompetens av yrkesgrupper

- **94 % av huvudmännen** menar att de har centralt placerade specialpedagoger som kan stötta skolorna i deras arbete
(en uppfattning som delas av **66 % av skolorna**)
- **8,5 % av skolorna** anger att de **inte** har tillgång till yrkesgrupper centralt.

Motsvarar tillgången till yrkesgrupperna behoven?

- Närpå **50 % av skolorna och strax över 50 % av huvudmännen** anger att yrkesgrupperna bara motsvarar **stödbehoven till viss del**
 - därefter går åsikterna isär.
- Större andel skolor än huvudmän som anser att behovet uppfylls i mycket hög grad
 - men också större andel skolor som anser att behovet inte alls uppfylls.

Tillgång till stöd och kompetens: stödinsatser

I de allra flesta fall uppger huvudmännen att de tillhandahåller **fler stödinsatser** än vad skolorna uppger att de kan få.

Skolan har tillgång till:

- Handledning - **konsultation** - **fortbildning** - fördjupad specialpedagogisk utredning

Skolhuvudmännen erbjuder:

- Handledning – **fortbildning** – **konsultation** - fördjupad specialpedagogisk utredning

Motsvarar tillgången till stödinsatser behoven?

skolorna:

till viss del: 46 %

i hög grad: 27 %

i mycket hög grad: 5 %

huvudmännen:

58 %

34 %

2 %

- I stort samma mönster som vi såg i frågan om yrkesgrupperna motsvarar behoven!

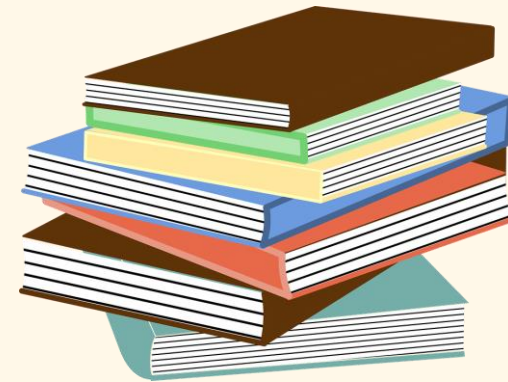
Behov och utmaningar: skolorna

Ökad kunskap om:

- språkstörning
- anpassningar av lärmiljöer
- tillgängliga läromedel

- tre behov som rankas högst av skolorna.

➤ Lägst behov anger skolorna att de har när det gäller utredning och kartläggning av elevernas behov.

Behov och utmaningar: huvudmännen

Överlag ser huvudmännen större behov än vad skolorna gör.

Störst behov:

- ökad kunskap om anpassning av lärmiljöer
- ökad kunskap om språkstörning.

➤ Lägst behov: utredning och kartläggning av elevernas behov.

Skilda förutsättningar

- Skillnad mellan skolorna beroende på tillgången till centralt stöd – de som har större tillgång, och de som har mindre.

Mer centralt stöd (71 procent av skolorna)	Mindre centralt stöd (29 procent av skolorna)
Båda grupperna erbjuder i huvudsak ordinarie skolgång för elever med språkstörning och har tillgång till speciallärare eller specialpedagog på skolan	
Mer insatser från centralt håll: handledning, konsultation, fortbildning	Färre insatser från centralt håll: handledning, konsultation, fortbildning
Större tillgång centralt till yrkesgrupper med fördjupad kunskap om språkstörning: speciallärare/specialpedagog och logoped	Mindre tillgång centralt till yrkesgrupper med fördjupad kunskap om språkstörning: speciallärare/specialpedagog och logoped
Det finns inga signifikanta skillnader med avseende på kommungrupperna eller regioner.	
Högstadiet har mer centralt stöd	Gymnasiet mindre centralt stöd
Kommunens insatser motsvarar behoven i högre utsträckning	Kommunens insatser motsvarar behoven i lägre utsträckning
Yrkeskompetensen motsvarar behoven i högre utsträckning	Yrkeskompetensen motsvarar behoven i lägre utsträckning
Har i högre utsträckning använt sig av SPSM för att få stöd	Har i lägre utsträckning använt sig av SPSM för att få stöd
Mer rutiner för att följa upp kunskapsresultaten för elever med språkstörning	Mindre rutiner för att följa upp kunskapsresultaten för elever med språkstörning
Högre måluppfyllelse i grundskolor	Lägre måluppfyllelse i grundskolor

Kampanj v 41- 44; tema språkstörning www.spm.se

Arbeta med språkstörning
i förskola och skola

Personal i förskola, skola

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

[Arbeta med språkstörning i förskola och skola](#)

Utbildning för elever med språkstörning
– vilket stöd behöver skolhuvudmännen?

En sammanfattning av rapporten "Stöd till elever med språkstörning",
en kartläggning av skolhuvudmännens utbildningsutmaningar, kompetens
och stödbehov i Specialpedagogiska skolmyndighetens Östra region.

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

[Utbildning för elever med språkstörning
- Vilket stöd behöver skolhuvudmännen?](#)